

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput X. (a) Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

autem, cap. placuit, cap. si quis Episcopus 7. semestr. cap. 1. fol. 266. Parex in cap. 1. hoc tit. quæst. 1. cap. luminoso 18. quæst. 2. docent ultra num. 17.
congestos in d. cap. conquereute, Duarenus de (c) [iura omnia.] Quæ reuli in dicit. cap. con-
sacris Eccles. lib. 3. cap. 5. Langens lib. 6. quereute, de offic. ordin.

CAPUT X.

(a) Idem.

In novamus. Et infra: Nec quisquam alicui novas (b) pedagiorum exactiones sine auctoritate (c) Regum, & Principum consensu statuere, aut statutas de novo tenere, aut veteres augmentare aliquo modo temere præsumat. Si quis autem contra hoc venire præsumpsit, & commonitus non destiterit, donec satisfaciatur, communione careat Christianâ.

NOTÆ.

1. (a) **I**dem.] Alexander videlicet III. in Concilio Lateran. can. 22. ut notavi in cap. 2. de treuga & pace. ubi exposui priorem partem hujus canonis.
2. (b) **P**edagiorum.] Pedagium propriè est tributum, quod exigitur pro transitu pedestri; sed latè pro qualibet exactione ponitur. Petrus de Vineis lib. 5. epist. 37. ibi: Sine alienius pedagii exactione ire, stare, & ad nostram Curiam redire securè, & liberè permittatis. Urbanus V. Papa in Bulla de jurisdictione Camerarii, quæ extat tom. 1. Bullarii, ibi: Olim siquidem felices record. Bonifacius VIII. prædecessor noster, eos qui ab Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis, pro eorum rebus propriis, quas non negotiandi causâ deserunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, pedagia, seu guidagia suo vel alieno nomine exigere, vel extorquere, &c. Illustrat Joannes Vossius de vitis sermon. lib. 3. cap. 34.
(c) **R**egum.] Etsi non sint Reges, modò sint superiores. Illustrat Tapia tom. 1. catena mor. lib. 4. quæst. 11. art. 2.

COMMENTARIUM.

3. **T**ributa, vectigaliâve tantùm imponere potest Princeps non recognoscens superiorem, seu Respublica libera, leg. vectigalia, ff. de publicanis, lib. 1. §. 2. Cod. vectigalia nova: probant Suarez de legibus lib. 5. cap. 14. Schönbornius lib. 4. Polit. cap. 25. quæ potestas adeo propria est Principis, ut absque speciali concessione non censeatur in alium translata. Covarr. practic. cap. 1. num. 10. Menochius de arbitr. lib. 3. præsumpt. 97. num. 41. Barbosa in presenti, num. 3. Apud Romanos tamen, vigente eorum Republica, nefas fuit vectigalia institui sine Senatus, populique auctoritate, teste Livio lib. 29. unde vectigal etiam in opera publica à Lepido, & Fulvio Censoribus indictum fuit; verùm auctore Senatu, ac populo, penes quem summum imperium erat. Idem Livius lib. 40. ibi: Censoribus postulantis, ut pecunia summa sibi, quâ in opera publica uterentur, attribueretur, vectigal annuum decretum est. Everla verò Republicâ, cum in populi jura successerunt Cæsares, sancitum fuit, ne sine præcepto Principis nova vectigalia instituerentur, d. leg. vectigalia. Diocæsius lib. 53. ibi: He verò leges omnibus ex aquo provinciarum Rectoribus facta, ne quem delectum militum agerent, ne pecuniam supra modum, qui constitutus erat, exigerent, Senatus, Imperatorisve injussu. Idem lege Francica cautum fuit lib. 3. capitul. cap. 12. ibi: Placet nobis, ut antiqua, & justa telonea à negotiatoribus exigantur, tam de pontibus, quam de navigiis, seu mercatis; nova vero, seu injusta, ubi vel funes tenduntur, vel cum navibus sub pontibus transitur, seu his similia, in quibus nullum adiutorium itinerantibus præstatur, ut non exigantur, &c. Si quid verò fuerit, unde dubitetur, ad proximum placitum nostrum, quod cum ipsis missis habituri sumus, interrogetur. Et lib. 4. cap. 47. Unde inter jura regalia à Frederico relata in cap. unico. quæ sunt regalia in nullum feudor. primos apices regalium tenuit jus vectigalium; probat fusè Gibalinus lib. 2. de negot. cap. 2. art. 2. Hoc autem jus indicendi tributum, ut ex eodem cap. 1. constat, olim exercebatur quatuor ex causis, nempe pro dote filiarum primogenitarum, pro militia nati, id est equestris dignitatis accessione; pro transmarina expeditione, vel redemptione capti ab hostibus. Hoc jure Wisigothorum Regi nubente filiarum Chilperici Regis, et à Francis oblata fuerunt munera, ut refert Gregorius Turon. lib. 6. histor. cap. 45. ibi: Franci verò multa munera obtulerunt, alii aurum, alii argentum, nonnulli equos, plerique vestimenta, & unguentum, ut potuit, donativum dedit. Et Frederico II. Imperatori concessum fuisse subsidium ad collocandam primogenitam filiam, tradit Mattheus Paris. anno Christi 1244. ibi: Tandem unanimiter, cum nullo modo ad aliam formam possent flecti, concesserunt Domino Regi ad maritandam filiam suam primogenitam de omnibus qui tenent de domo Regis in capite, de singulis scutis viginti solidos solvendas, scilicet medietatem ad Pascha, & aliam ad festum sancti Michaelis. Pro militia filii Eduardo I. rogata fuit tricesima rerum à Clero, & plebe, ut tradit Mattheus Westmonasteriensis anno 1206. ibi: Die autem crastina cinxit Rex filium suum baltheo militari in palatio suo, & dedit ei ducatum Aquitanie, &c. Pro hac autem militia filii Regis concessus est Regi trigessimus denarius à populo, & Clero: mercatores verò vicissim concesserunt. Pro militari expeditione solennis fuit Francis, & Germanis Regibus indictio, quam fodrum vocarunt: Otho Flisingen. lib. 2. de gestis Frederici cap. 13. ibi: Mos enim antiquus, ex quo Imperium Romanum ad Francos derivatum est, ad nostra usque deductus est tempora, ut quotiescunque Reges Italiam ingredi destinaverint, gnaros quotieslibet de familia

familiaribus suis pramiant, qui singulas civitates, seu oppida peragrando, ea qua ad fscum Regalem spectant, qua ab acollis fodrum dicuntur, exquirant. Similiter liberandi Principis gratia, Clerum, & plebem conferte debere constat ex Innocentio III. lib. 2. epist. 406. & factum fuisse in Anglia pri-
mario capto Richardo I. a Leopoldo Duce Austriae, refert Rogerius Hoveden. in Richardo I. Sequentibus vero saeculis, & nostris, ex causis tributa imponi ceperunt, de quibus, & iustitia in eis imponendis servanda plura politè, & politicè differuit eruditus vir D. Joan. de Solorzano embl. 82. & 83.

Alii autem privati nova pedagia, seu vectigalia imponentes lege Julia de ambitu, & de vi publica tenentur, l. un. §. item is 2. ff. ad leg. Jul. de ambitu, leg. ult. ff. ad leg. Jul. de vi public. l. penult. Cod. vectigalia, leg. un. Cod. de superindict. lib. 10. Sed adhuc Comites, & alii inferiores Principes novis censibus, & vectigalibus provinciales atterere non dubitarunt. Quare hac de re eos valde increparunt sacri Canoness. Concilium Turon. 3. can. 39. ibi: Admonendi sunt Domini subditorum, ut circa suos piè, & misericorditer agant, vel eos qualibet injusta occasione condemnent, non vi opprimant, non illorum substantias iniuste tollant, nec ipsa debita, qua a subditis reddenda sunt, impiè, ac crudeliter exigantur. Immo non defuerunt Principes, qui adumbatam religionem in quaestu ponerent, & specie comearum Romanæ, vel Turonensis peregrinationis pecunias a pagenibus exigent. Concil. Cabilon. 2. can. 45. Sunt quidam potentum, qui acquirendi census gratia sub pretextu Romani, sive Tyrtonici itineris multa acquirunt, multos pauperes opprimunt, & quod solà cupiditate faciunt, orationem, sive sanctorum locorum visitationis causâ se facere videri affectant. Unde eò angustiarum redacti fuerunt infelices rustici, ut tributis exhausti, migrare compellerentur, & novas sedes quaerere. Odo Cluniac. in vita Geraldi Comitis Aurel. lib. 1. cap. 24. ibi: Aliquando enim non paucos ex rusticis obvios habuit, qui devotissimis colonis suis in aliam provinciam transmigrabant; quos cum recognovisset, & quoniam cum sua supellechile tenderent, inquisisset, responderunt, quod injuriati fuissent ab eo, cum ipse beneficiaverat eos. Joannes Saresbar. lib. 6. Polycrat. cap. 1. P. Venerab. in apolog. Cluniac. lib. 1. epist. 28. ibi: Pauci quippe cunctis, qualiter saculares domini rusticis servus, & ancillis dominantur. Non enim contenti sunt eorum usuali & debita servitute, sed & res cum personis, & personas cum rebus sibi semper immisericorditer vendicant: inde est, quod praeter solitos census, rer. aut quater in anno, vel quotiens volunt, bona ipsorum diripiunt, innumeris servitiis affligunt, onera gravia, & importabilia imponunt, unde plerumq. eos etiam solum proprium relinquere, & ad peregrina fugere cogunt; & quod durius est, ipsas personas, quas tam charo pretio, hoc est suo Christi sanguine redemit, pro tam vili, hoc est pecunia, venditare non metuunt. Cæsius Eisterbachensis lib. 2. mirac. cap. 7. Vacca, inquit, ipsa sua inquietudine, & depastione nobiles, & advocatos temporis nostri designant, qui domos & agros subditorum hostiando depascunt, & per assiduas exactiones, quas in illos faciunt, in substantia recrescere non sinunt. Hoc jure usus fuit Comes Tolosanus,

ut pedagia, guidagia, salinaria, & alia hujusmodi in ditionis suæ finibus instar Regum exigeret. Quamobrem anathematis minis terretur à Milone Legato Sedis Apostolicæ, de justis vectigalis modo Innocentium III. summum Pontificem consuluit, & ab eo rescriptum tulit, quod extat in cap. super, de P. S. Nec alio jure quàm consuetudine jus collectam exigendi evindicasse Abbatum sancti Germani de Pratis, auctor est Stephanus Tornacensis epist. 147. Abbas, inquit, sancti Germani de Pratis per singulos annos in terra sua moderatam collectam habet, & habuit, jure consuetudinis censum sibi debitum & recipit, & recepit; & ecce quodam motu sacellites Palatini prohibent hominibus, & hospitibus Ecclesie predictæ, ne solvant, quod ipsi solverunt, & patres eorum. Unde factum, ut sepius fendo exheredati, id est multati sint Comites, & alii Domini principales ob malas consuetudines, id est, novas & improbas exactiones, ut refert Robertus Montensis ad annum Christi 1166. Willemus Talavacius, Comes Sagiensis, & filius ejus Joannes, & item Joannes nepos ejus, filius Guidonis primogeniti sui, Comitis Pontini, concesserunt Regi Henrico castrum Alencejum, & Roccam Mabiric, cum eis qua ad ipsa castella pertinent; & forsitan ideo predictas munitiones perdidissent, quia malas consuetudines ipsi, & eorum intercessores diu ibi tenuerant, quas Rex Henricus statim meliorari precepit. Porro jura Dominica, consuetudines ea ætas dicitavit, quod plerumque haud alio titulo, quàm moribus niterentur. Gofridus Vindocinensis lib. 1. epist. 2. ad Paschalem II. Sunt enim (inquit) in partibus nostris quidam sacri nobiles genere, sed multum ignobiles actione; mihi quidem carne propinqui, at moribus, & vita longinqui: hi de rebus monasterii, cuius, licet indignus, curam gerere videor, perversas quasdam exactiones, sive consuetudines extorquere laborant, quas praedecessores eorum longè ante per violentiam rebus ipsi impresserant. Et Robertus Montensis ad annum 1164. Rotrocius Episcopus Ebroicensis, & Reinaldus de sancto Valerio in Normanniam recognoscere missi sunt jussu Regis per Episcopatus, regulares redditus, & consuetudines ad Regem, & ad Barones pertinentes. Et longè antè Synodus Meldensis can. 19. Ut ab Ecclesiis vestra ditioni subiectis indebitas consuetudines, & injustas exactiones de cætero non exacteris. Unde PP. Concilii Lateran. ut radicibus extirparent hanc corruptelam imponendi pedagia, & similes exactiones à Comitibus, & aliis Principibus secularibus, statuerunt, ut alia pedagia nova exigentes, donec satisfaciunt, communionem careant Christiana, quam poenam firmavit etiam Innocentius III. lib. 2. regestr. 14. epist. 39. In Bulla Cenæ Domini §. 5. ita cavetur. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris suis pedagia, seu gabellas, praeterquam in casibus sibi à jure, sive ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permissis, imponunt, vel argent, seu imponi, vel augeri prohibita exigunt. Prosequuntur post Capuam, Vivaldum, Sayrum, Marium Alterium, Soufam, Toletum in exposit. Bull. Cæna, Suarez de censur. disput. 21. sect. 2. num. 42. Fragoso p. 2. de regim. Christi. Respubl. disp. 3. lib. 5. §. 5.